

OCENA Gledališka uprizoritev Iz gledališkega roda v rod ...

SLAVKO PEZDIR

Spomenik G
režija **Janez Janša,**
Dušan Jovanović
koprodukcija **Maska in MGL**
premiera 27. 2. 2009

Vokviru bogatega in raznovrstnega programa koprodukcij v **MGL** smo si na Mali sceni tega gledališča v koprodukciji Zavoda **Maska in MGL** lahko ogledali umetniško plodno in zlahtno informativno odrsko rekonstrukcijo prelomne uprizoritve Eksperimentalnega gledališča **Glej Spomenik G**, v katerem so leta 1972 režiser **Dušan Jovanović**, dramaturg **Igor Lampret**, igralka **Jožica Avbelj** in glasbenik **Matjaž Jarc** ob literarni iztočnici **Bojana Štiha** tako rekoč do neprepoznavnosti zreducirali vlogo besedila v predstavi in jo v skladu z do skrajnosti uresničeno performativno svobodo odrskega protagonista nadomestili z nezgodovinsko in neideološko, a izpovedno mogočno prebujeno in univerzalno čutno govorico človeškega telesa, elementarno zvočno členjenostjo in spremljavo človeškega dihanja ter prvinsko preprosto akustično glasbeno spremljavo.

Današnja rekonstrukcija režiserjev **Janeza Janše** in **Dušana Jovanovića** se po eni strani citatno opira na ohranjena avtentična dokumentarna gradiva (kratek

filmski posnetek vaje, fotografije, zapisi in zapiski tedanjih soustvarjalcev ter tedanji poročevalski in kritiški medijski odmevi na odrsko stvaritev) ter na odrsko najdragocenejše polno soustvarjalno sodelovanje in očarljiv spomin obeh ključnih soustvarjalcev in protagonistov »predmeta raziskave« (Avbljeve in Jarca). Po drugi strani pa v proces raziskovalno sistematičnega oživljanja odrskega spomina vnaša z novimi, mlajšimi soustvarjalci ter predvsem s soprotagonistoma iz te (**Reba, Narat**) tudi prvine zgledno predstavljenega prenašanja izročila iz roda v rod, medsebojnega ustvarjalnega oplajanja ter ne nazadnje tudi opaznega poglobljanja nekdanj uporniško drzno izsiljene odrske izkušnje v dandanašnjih sicer povsem drugačnih zgodovinskih, družbenih in estetskih okoliščinah.

V nasprotju s premiero krsta **Spomenika G** 28. januarja 1972, ki si jo je po dokumentih ogledalo 180 gledalcev, je **Teja Reba** pred začetkom premiere njegove rekonstrukcije 27. januarja 2009 javno naštel in ob aktualni datum zapisala natanko 93 obiskovalcev ter s tem današnjo rekonstrukcijo v očitno precej tesnejšem avditoriju tudi izrecno vpela v naš prostor in čas. V sklop ustvarjanja raziskovalne, kritične in tu pa tam tudi ironične distance do »predmeta obnove« bi ob omenjenem

»statističnem« prologu lahko uvrstili tudi »vontrierovsko« zgolj besedno nakazovanje prvinske scenografije (bele zavese okoli prizorišča, ploščice na tleh ipd.), projiciranje izbranih citatov iz besedila **Bojana Štiha**, soustvarjalcev uprizoritve in tedanjih kritik na horizont za prizoriščem ter projiciranje odlomkov ohranjenega filmskega posnetka na manjši zaslon prenosnega devede predvajalnika. V sklop vselej avtentične in univerzalno mnogopomenske umetniške kreacije bi tudi tokrat, enako kot ob krstu pred 37 leti, morali uvrstiti predvsem enkratni igralsko-plesni in tu pa tam tudi pevski prispevek **Jožice Avbelj**, ki je spominsko prebudila in oživila nekdanjo prostodušno mlado upornico v svojem še vedno zgledno prožnem in izraznem telesu, a jo tudi srhljivo in spravljlivo nadgrajevala z zrelo beckettovsko presvetljeno življenjsko izkušnjo in pronicljivostjo. Ob njem je treba opozoriti na opazni partnerski plesno-igralski-pevski delež **Teje Reba**, ki je performersko zagnano in z govorico svoje osebnosti pogumno šla po stopinjah plesnogledališkega izročila predhodnice. Za akustično instrumentalno in zvočno spremljavo ter vseskozi privrženo ubrano performativno partnerstvo na prizorišču sta poskrbela **Matjaž Jarc** (tudi avtor glasbe) in **Boštjan Narat**.

Stran / Page: 23

Doseg / Reach: 155000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 369 cm2

2 / 2

PRIZOR IZ PREDSTAVE SPOMENIK G